

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zdravotně sociální fakulta

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Autor práce : Marie Brandejsová

Název práce: *Spotřeba humánních léčivých přípravků v České republice*

Oponent: *doc. MUDr Petr Petr, Ph.D.*

Vlastní hodnocení:

Aktuálnost zvoleného tématu

Zvolené téma je navýsost aktuální. Rozpor mezi mezinárodně deklarovanými a akceptovanými právy (zejména právem na ochranu zdraví) na straně jedné a reálně existujícími možnostmi jednotlivých států a společenských formací na straně druhé vede k napětí ve společnosti jak odborné tak všeobecné. Autorka se chopila tématu brisantního a obtížného. Klidně a deskriptivně působící název její práce skrývá překvapivě dramatický obsah.

Práce má (bez příloh) 94 stran a prakticky dosahuje spodní hranice zvyklého rozsahu (tedy 100 stran), požadovaného pro práce tohoto typu.

31 strana práce se zabývá teoretickým úvodem a podklady, 63 stran je věnováno části praktické-výzkumné.

V teoretické části, rozdělené na kapitoly Zdraví, Koncepce lékové politiky a Léčivé přípravky, oponent vysoce hodnotí zejména částky 1,2.5.- význam farmakoekonomiky, a 1.3.1 - definování léčivého přípravku. Je významné připomenout takto přesně formulovaný skutečný stav věci v dnešní době, kdy pod tlakem politických diskusí a jejich neobratné medializace dochází ke zmatení pojmů lék, léčivý přípravek, léčivo. Drobná nedůslednost na str. 25, v řádcích 8. a 10. od zápatí neruší srozumitelnost ani význam textu.

Stanovené cíle rigorozní práce (splnění cílů)

Hlavním cílem předložené práce je zmapovat spotřebu humánních léčivých přípravků v České republice, v desetiletém období 2000 -2009 a to celkově, dále dle jednotlivých ATC skupin , a vyjádřit dynamiku těchto jevů ve zmíněném sledovaném, období 2000-2009. Tyto cíle práce splňuje.

Metodika.

Zvolená metodika sekundární analýzy dat je případná a vhodná, vzhledem ke stanoveným cílům a postulovaným hypotézám se oponentovi jeví (dokonce) jako jediná možná . Autorka vytkla 3 hypotézy, všechny tři se týkají spotřeby léčivých přípravků. Potazné je, zda zvolený operátor „ balení“ je ten nejoptimálnější, a zda by použití ukazatele „ DDD- definovaná denní dávka“ nevedlo k instruktivnějším závěrům. Oponent sám, na základě vlastních zkušeností s experimentální prací na tomto poli, uzavírá, že užití DDD by bylo snad výhodnější, avšak technická náročnost sběru a zpracování dat v předkládané práci by narostla měrou neúnosnou. Metodiku tedy hodnotím , jak výše uvedeno, jako případnou a vhodnou.

Přes minuciosní zpracování částky 1.3.1. (viz též shora) se autorka v částce 2. nevyhnula drobné nedůslednosti terminologické, užila pojmy léčivo a léčivý přípravek jako synonyma. Tato nedůslednost neruší smysl textu ani jeho plnou srozumitelnost.

Zpracování získaných dat.

Na 42 stranách textu ,včetně přesně zpracovaných, graficky bezchybných tabelárních přehledů, autorka předkládá nashromážděná data a zpracovává je (kvantifikuje a vyjadřuje poměrné podíly) ve smyslu postulovaných hypotéz. Tedy kvantifikuje spotřeby ve sledovaných obdobích dle ATC skupin, vyjadřuje relativní zastoupení té které ATC skupiny na celkové spotřebě, a kvantifikuje i dynamiku spotřeb v čase sledovaných období. Zpracování získaných dat hodnotí oponent jako věcně správné, bezchybné, a umožňující vyvození relevantních a správných závěrů.

Těmito závěry je především zjištění, že (ve sledovaném období) spotřeba léčivých přípravků na 1 obyvatele v ČR klesá, cena léčivých přípravků stoupá, náklady na léčivé přípravky stoupají, náklady individuálně vynaložené fyzickými osobami na léky na předpis stoupají v řádu stovek procent, náklady vynaložené fyzickými osobami na léky bez předpisu stoupají v řádu mnoha desítek procent a blíží se k 2. desetinnému řádu, rozuměj 100 procent.

Sběr a zpracování dat byly tedy provedeny natolik pečlivě a smysluplně, že bylo možno takovéto závěry vytvořit a předložit.

Práce s literaturou

V práci je použito 59 zdrojů, citovaných v souladu s platnými citačními zásadami. Aktualisace zdrojového opření je dovedena až k datu 20.3. 2011, což oponent vysoce kladně hodnotí. Práce autorky s literaturou je výborná.

Nové poznatky, které byly dosaženy v rigorozní práci.

Generelně formulováno, dosahuje předložená práce tušeného, leč dosud nekvantifikovaného poznatku, že spotřeba léčivých přípravků v České republice vykazuje trend přesunu ze spotřeby celospolečenské/kolektivní, do spotřeby individuální. Jednotlivými případy tohoto obecného jevu jsou skutečnosti, kdy náklady individuálně vynaložené fyzickými osobami na léky na předpis rostou v řádu stovek procent , na léky bez předpisu v řádu mnoha desítek procent-až jednoho sta procent, přičemž cena léčivých přípravků / léků stoupá a jejich průměrná spotřeba na jednoho obyvatele klesá.

Tento jev, který by bylo možno označit jako de-iatrisace medicíny, tedy určité oslabení role lékaře v systému, předložená práce odhaluje a dokumentuje. Vytváří tak podklady pro zvažování politických, legislativních a organizačních kroků, které naši společnost čekají.

Připomínky

Drobné připomínky k rozsahu a formulačním nedůslednostem uvedeny shora, v jednotlivých kapitolách tohoto posudku. Jde o nedostatky drobného charakteru, které co se týče rozsahu jsou vyváženy hutností a přínosností práce, co se týče formulačních nepřesností jde o jevy zcela ojedinělé, které neruší ani smysl ani srozumitelnost textu. V další odborné práci a publikační činnosti lze doporučit preferováním ukazatele „ DDD“ před ukazatelem „ balení“ . Oponent znovu vyzdvihuje příkladné docílení aktuálnosti použitých zdrojů až ku dni 20.3. 2011.

Přes minuciesní zpracování částky 1.3.1. (viz též shora) se autorka v částce 2. nevyhnula drobné nedůslednosti terminologické, užila pojmy léčivo a léčivý přípravek jako synonyma. Tato nedůslednost neruší smysl textu ani jeho plnou srozumitelnost.

Zpracování získaných dat.

Na 42 stranách textu ,včetně přesně zpracovaných, graficky bezchybných tabelárních přehledů, autorka předkládá nashromážděná data a zpracovává je (kvantifikuje a vyjadřuje poměrné podíly) ve smyslu postulovaných hypotéz. Tedy kvantifikuje spotřeby ve sledovaných obdobích dle ATC skupin, vyjadřuje relativní zastoupení té které ATC skupiny na celkové spotřebě, a kvantifikuje i dynamiku spotřeb v čase sledovaných období. Zpracování získaných dat hodnotí oponent jako věcně správné, bezchybné, a umožňující vyvození relevantních a správných závěrů.

Těmito závěry je především zjištěno, že (ve sledovaném období) spotřeba léčivých přípravků na 1 obyvatele v ČR klesá, cena léčivých přípravků stoupá, náklady na léčivé přípravky stoupají, náklady individuálně vynaložené fyzickými osobami na léky na předpis stoupají v řádu stovek procent, náklady vynaložené fyzickými osobami na léky bez předpisu stoupají v řádu mnoha desítek procent a blíží se k 2. desetinnému řádu, rozuměj 100 procent.

Sběr a zpracování dat byly tedy provedeny natolik pečlivě a smysluplně, že bylo možno takovéto závěry vytvořit a předložit.

Práce s literaturou

V práci je použito 59 zdrojů, citovaných v souladu s platnými citačními zásadami. Aktualisace zdrojového opření je dovedena až k datu 20.3. 2011, což oponent vysoce kladně hodnotí. Práce autorky s literaturou je výborná:

Nové poznatky, které byly dosaženy v rigorozní práci.

Generelně formulováno, dosahuje předložená práce tušeného, leč dosud nekvantifikovaného poznatku, že spotřeba léčivých přípravků v České republice vykazuje trend přesunu ze spotřeby celospolečenské/kolektivní, do spotřeby individuální. Jednotlivými případy tohoto obecného jevu jsou skutečnosti, kdy náklady individuálně vynaložené fyzickými osobami na léky na předpis rostou v řádu stovek procent , na léky bez předpisu v řádu mnoha desítek procent-až jednoho sta procent, přičemž cena léčivých přípravků / léků stoupá a jejich průměrná spotřeba na jednoho obyvatele klesá.

Tento jev, který by bylo možno označit jako de-iatrisace medicíny, tedy určité oslabení role lékaře v systému, předložená práce odhaluje a dokumentuje. Vytváří tak podklady pro zvažování politických, legislativních a organizačních kroků, které naši společnost čekají.

Připomínky

Drobné připomínky k rozsahu a formulačním nedůslednostem uvedeny shora, v jednotlivých kapitolách tohoto posudku. Jde o nedostatky drobného charakteru, které co se týče rozsahu jsou vyváženy hutností a přínosností práce, co se týče formulačních nepřesností jde o jevy zcela ojedinělé, které neruší ani smysl ani srozumitelnost textu. V další odborné práci a publikační činnosti lze doporučit preferováním ukazatele „ DDD“ před ukazatelem „ balení“. Oponent znovu vyzdvihuje příkladné docílení aktuálnosti použitých zdrojů až ku dni 20.3. 2011.

Závěr

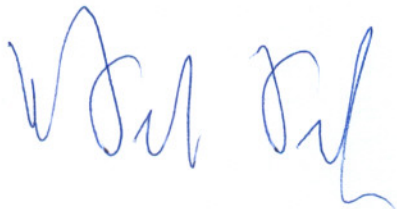
Předložená rigorózní práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací, práci doporučuji k obhajobě.

Místo vypracování a datum:

V Českých Budějovicích, dne 30.9. 2011

Podpis:

Doc. MUDr Petr Petr, Ph.D., v.r.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Petr Petr', written in a cursive style.